

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 89/2015-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. marca 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného [REDACTED], advokátom, [REDACTED], pre namietané porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd prípisom Krajskej prokuratúry v Košiciach č. k. 1/1 Kpz 12/14/8800-15 z 27. augusta 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. októbra 2014 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 49 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) prípisom Krajskej prokuratúry v Košiciach (ďalej len „krajská prokuratúra“) č. k. 1/1 Kpz 612/14/8800-15 z 27. augusta 2014 (ďalej len „prípís krajskej prokuratúry“).

2. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, národnej jednotky finančnej polície v Košiciach ČVS: PPZ 705/NKA-FF-VY-2012 z 11. júna 2013 je v tejto veci ako obvinený trestne stíhaný za zločin skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, 2 písm. c) a ods. 4 Trestného zákona. Sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu o vznesení obvinenia bola zamietnutá uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry Košice II (ďalej len „okresná prokuratúra“) sp. zn. 4 Pv 419/2013/8803 z 23. júla 2013. Po skončení vyšetrovania prokurátor okresnej prokuratúry 7. júla 2014 vrátil vec vyšetrovateľovi na doplnenie vyšetrovania. Sťažovateľ následne podal 5. augusta 2014 na krajskej prokuratúre podnet na preskúmanie uplatňovania dozorových oprávnení zo strany okresnej prokuratúry. Podnetom sa sťažovateľ domáhal, aby bolo jeho trestné stíhanie zastavené, keďže podľa jeho názoru nebola naplnená subjektívna a ani objektívna stránka stíhaného zločinu. Krajská prokuratúra prípisom napadnutým touto sťažnosťou sťažovateľovi oznámila, že podnet odkladá, keďže v postupe prokurátora okresnej prokuratúry nezistila pochybenia, vyšetrovanie dosiaľ prebieha a je bez subjektívnych prieťahov. Zároveň krajská prokuratúra dodala, že jeho podnet na zastavenie trestného stíhania vyhodnotí dozorujúci prokurátor okresnej prokuratúry.

3. Sťažovateľ v sťažnosti doručenej ústavnému súdu opäť namieta absenciu subjektívnej a objektívnej stránky stíhaného zločinu, tvrdí, že jeho aktivity mali výlučne obchodný charakter, v prípravnom konaní nebola stále objektivizovaná výška spôsobenej škody a nariadené znalecké dokazovanie nemôže splniť svoj účel. Sťažovateľ namieta, že trestné stíhanie vysokou mierou neopodstatnene zasiahlo do jeho rodinného a pracovného života, ako aj podnikateľských aktivít.

4. V petite sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vyslovil:

„(i) Krajská prokuratúra v Košiciach listom z 27.8.2014 č. 1/1Kpt 612/14/8800-15 porušila základné práva sťažovateľa.....

(ii) Krajská prokuratúra v Košiciach je povinná zmeniť svoje stanovisko v liste z 25.7.2014 a uložiť Okresnej prokuratúre v Košiciach I, aby prehodnotila vykonané dokazovanie a zabezpečila zastavenie trestného stíhania sťažovateľa,

(iii) Okresná prokuratúra v Košiciach je povinná zastaviť trestné stíhanie sťažovateľa,

(iv) Krajská prokuratúra v Košiciach je povinná zaplatiť advokátovi sťažovateľa náhradu trov konania...“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 49 ústavy len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie.

Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:

- a) zákonné uväznenie po odsúdení príslušným súdom;
- b) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby preto, že sa nepodrobila rozhodnutiu vydanému súdom podľa zákona, alebo preto, aby sa zaručilo splnenie povinnosti ustanovenej zákonom;
- c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní;
- d) iné pozbavenie slobody maloletého na základe zákonného rozhodnutia na účely výchovného dohľadu alebo jeho zákonné pozbavenie slobody na účely jeho predvedenia pred príslušný orgán;
- e) zákonné držanie osôb, aby sa zabránilo šíreniu nakažlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov;
- f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie.

Podľa čl. 5 ods. 2 dohovoru každý, kto je zatknutý, musí byť oboznámený bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, s dôvodmi svojho zatknutia a s každým obvinením proti nemu.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenia sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa čl. 5 ods. 5 dohovoru každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

6. Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma,

či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

8. Z obsahu sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ podal na krajskú prokuratúru podnet, ktorá tento ako nedôvodný odložila. Podľa § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa § 35 ods. 1 a 3 zákona o prokuratúre pri vybavovaní podnetu je prokurátor povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné na posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu, či sú splnené podmienky na podanie návrhu na začatie konania pred súdom alebo na podanie opravného prostriedku, či môže vstúpiť do už začatého konania pred súdom alebo vykonať iné opatrenia, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený. Ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

9. Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre môže podávateľ podnetu žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2 zákona o prokuratúre). Podľa § 6 ods. 1 písm. a) a b) zákona o prokuratúre je nadriadený prokurátor oprávnený vydať podriadenému prokurátorovi pokyn, ako má postupovať v konaní a pri plnení úloh, prípadne vykonať úkony podriadeného prokurátora alebo rozhodnúť, že ich vykoná iný podriadený prokurátor.

10. Zákon o prokuratúre teda poskytuje sťažovateľovi účinný právny prostriedok nápravy – opakovaný podnet, ktorým sa mohol domáhať preskúmania zákonnosti postupu krajskej prokuratúry pri vybavovaní podnetu v jeho trestnej veci, a tým dosiahnuť účinnú ochranu jeho základných práv (m. m. IV. ÚS 158/03, IV. ÚS 80/03, IV. ÚS 330/04, IV. ÚS 53/05, I. ÚS 186/05, II. ÚS 94/06, I. ÚS 112/06, IV. ÚS 126/07). Uvedený právny prostriedok umožňoval sťažovateľovi dosiahnuť účinnú nápravu vzhľadom na právomoc nadriadeného prokurátora vykonať opatrenia na odstránenie tvrdeného porušenia zákona, ktoré namietal sťažovateľ.

11. Sťažovateľ, ktorý namieta porušenie svojich základných práv zo strany orgánov činných v trestnom konaní v prípravnom konaní, je povinný pred podaním sťažnosti ústavnému súdu využiť všetky dostupné a účinné prostriedky nápravy, teda aj prostriedky podľa § 31 až § 36 zákona o prokuratúre, ak dozorujúci prokurátor nevykoná efektívne a účinné opatrenia na zjednanie nápravy (m. m. III. ÚS 365/04).

12. Sťažovateľ v sťažnosti neuviedol a ani nepreukázal, že podal opakovaný podnet na Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky. Ak sa za tejto procesnej situácie priamo obrátil na ústavný súd, jeho sťažnosť musela byť pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnutá pre neprípustnosť (§ 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

III.

13. Nad rámec už uvedeného ústavný súd dodáva, že jeho ingerencia do právomocí orgánov činných v trestnom konaní je výrazne obmedzená. Sťažnosť sťažovateľa smeruje proti postupu a rozhodnutiu orgánov činných v trestnom konaní vo fáze prípravného (trestného) konania, keď o odôvodnenosti, a teda zákonnosti a ústavnosti trestného stíhania sťažovateľa meritórne zatiaľ príslušný všeobecný súd nerozhodoval. Z uvedeného okrem iného vyplýva, že platná právna úprava trestného konania umožňuje sťažovateľovi ako obvinenému, a prípadne aj v ďalšom štádiu trestného konania (po prípadnom podaní obžaloby) ako obžalovanému, právne účinným spôsobom namietať porušenie základných práv a slobôd garantovaných ústavou, resp. práv garantovaných dohovorom, ku ktorým malo dôjsť v dôsledku údajného nezákonného postupu vyšetrovateľa a prokurátora v predmetnej trestnej veci. Je nutné skonštatovať, že vyšetrovanie v predmetnej trestnej veci nie je skončené a postavenie sťažovateľa ako strany trestného konania mu už v rámci prípravného konania dáva postavenie a tomu korešpondujúcu plnú potenciú aktívne zasahovať do objasňovania skutkovo relevantných okolností a skutočností kladených mu za vinu. Tak ako súd prvého stupňa, ktorý prípadne bude konať a rozhodovať v trestnej veci sťažovateľa po skončení prípravného konania, aj odvolací súd v prípade podania odvolania v predmetnej trestnej veci sú súdmi s plnou jurisdikciou, v právomoci ktorých je posúdenie všetkých relevantných skutkových aj právnych okolností prípadu vrátane zákonnosti a ústavnosti postupu orgánov prípravného konania v trestnej veci sťažovateľa v tomto štádiu trestného stíhania predchádzajúcemu podaniu obžaloby (m. m. III. ÚS 75/05, III. ÚS 109/05, III. ÚS 347/2011).

14. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že trestné konanie predstavuje od svojho začiatku až po koniec organický celok, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizáciou garancií na ochranu práv a slobôd zo strany orgánov činných v trestnom konaní môžu a majú naprávať, resp. korigovať prípadné predchádzajúce pochybenia týkajúce sa aj porušenia základných práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy. Preto spravidla až po právoplatnom skončení trestného konania možno sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy namietať porušenia ústavou chránených základných práv

a slobôd, ku ktorým došlo v priebehu trestného konania a neboli v jeho priebehu odstránené. Na tomto základe ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ mal a má v systéme všeobecného súdnictva, ako aj v rámci prípravného trestného konania k dispozícii účinné prostriedky na ochranu v sťažnosti označených práv, ktoré mali byť porušené, a preto by aj v prípade prípustnosti sťažnosti prichádzalo do úvahy odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu (m. m. I. ÚS 47/2010).

15. Napokon ústavný súd dodáva, že formulácia petitu sťažnosti nezodpovedá ústavným a zákonným právomociam ústavného súdu (čl. 127 ústavy, § 56 zákona o ústavnom súde), keďže ani ústavný súd nemôže prikázať krajskej prokuratúre „*zmeniť svoje stanovisko a uložiť podriadenej prokuratúre prehodnotiť vykonané dokazovanie*“. Rovnako nemôže ústavný súd prikázať okresnej prokuratúre (v petite nesprávne označenej ako Okresná prokuratúra Košice I, pričom dozor v trestnej veci sťažovateľa vykonáva Okresná prokuratúra Košice II, pozn.) zastaviť trestné stíhanie v konkrétnej trestnej veci. Keďže však bola sťažnosť odmietnutá, neprichádzalo do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. marca 2015